

Malakologiska bidrag.

Af CARL AGARDH WESTERLUND.

[Meddeladt den 13 April 1881.]

I.

För Skandinaviens Fauna nya Land- och Sötvatten- Mollusker.

Sedan »Fauna molluscorum terrestrium et fluviatilium Sueciæ, Norvegiæ et Daniæ» år 1873 utkom, hafva följande för dessa länder nya arter blifvit funna.

1. *Vitrina angelicæ* BECK.

Testa sæpe punctiformi-perforata, convexiusculo-depressa, ambitu subelliptica, pallide virescens, tenera, hyalina, hinc inde transversim pliculis obsolete munita, nitida; spira convexa, vertice paullo supra $\frac{1}{3}$ longitudinis testæ posita; anfractus fere 4, primi lente, duo ultimi rapide accrescentes, ultimus extus dilatatus, depressus, sutura elevato-marginata; apertura lunato-ovata, margine exteriore leviter arcuato, margine columellarj leviter sinuato, limbo augustissimo. Long. $6\frac{1}{2}$, lat. 5, alt. $3\frac{1}{2}$ mm.

För denna arts synonymik får jag hänvisa till ofvannämnde Fauna p. 34, der jag lemnat en kort diagnos efter L. PFEIFFER och ömer för att gifva anvisning till närmare undersökning af denna snäcka, än på grund af full öfvertygelse» upptagit den för Norge efter W. G. BINNEY och F. BLAND, som i »Land and Fresh Water Shells of North America» I. 1869, med *V. angelicæ* identifiera den af STRÖM i Volden i Söndmör funna och i Trondhjemske Selskabs Skrifter 1765 p. 435 beskrifna *Helix domestica*.

Då det emellertid är högst osäkert, huruvida dessa båda snäckor äro identiska, kan *Vitrina angelicæ* först nu räknas till de

Skandinaviska ländernas fauna, då den af Svenska expeditionen till Jenissej 1875 insamlades i Norge på Lavangsfjeld d. 2 juni och på Renön i Lofoten d. 11 och 12 s. m. och efter hvilka exemplar ofvanstående diagnos är lemnad. — Arten är dessutom på Grönland vid Godhavn samt af etatsr. STEENSTRUP på Island. Efter all sannolikhet kan hit äfven räknas *V. exilis* MORELET från Kamtschatka och från Alaschka.

2. *Zonites* (*Hyalinia*) *nitens* MICH. Fauna Su., Norv. & Dan. p. 599; POULSEN i »Vidensk. Meddel.» 1873, nr. 13—14.

På anförde ställe är denna art upptagen såsom funnen vid Flensburg, men då Sleswig numera svårligen kan räknas till Skandinavien och de tyska faunisterna derföre strängt hålla på att räkna dess naturalier till Tysklands fauna, upptages den här såsom ny för vårt land, sedan jag funnit den temligen ymnig och storvext i Lunds gamla botaniska trädgård samt många exemplar vid Ronneby, i bokskogen söder om Pehrsborg, äfvensom ny för Danmark, tagen af dr POULSEN på Bornholm, Almindingen, Dynddalen, jemte dess var. *helmi* GILB.

3. *Zonites* (*Hyalinia*) *norvegicus* B. ESMARK.

I Nyt Magazin for Naturvidskaberne, Christ. 1879 p. 217 har fröken BIRGITHE ESMARK beskrifvit (under namn af *Hyalina norvegica*) en för vetenskapen ny *Zonites*, tagen 1873 i Norge »ved Mustad i Bamble i Nærheden af Langesund under bladriga Urter paa en tør Bakke». Då emellertid den gifna diagnosen var för kort för att efter den kunna bestämma artens tillförlitlighet eller dess plats inom slägtet, har fröken ESMARK, på min begäran, haft godheten låna mig två exemplar till undersökning.

Fröken ESMARKS diagnos lyder sålunda: »Testa convexa, pellucida, nitida, subviridis et regulariter striata; anfr. $4\frac{1}{2}$ —5, ultimus non descendens; spira convexa; ultimus latus; sutura profunda; apertura rotundato-lunaris. Diam. 7— $7\frac{1}{2}$ mm., alt. $3\frac{1}{4}$ — $3\frac{3}{4}$ mm.» — Att döma efter de meddelade exemplaren kan nafvelen på sin höjd kallas mediocris, apertus (den är föga öfver 1 m. bred). Snäckan är i hög grad lik en stundom före-

kommande grönaktig *Zonites* (*Zonitoides*) *nitidus* MÜLL., men kan skiljas genom mera konvext skal och *grundare* söm samt siste vindningen mera konvex på undre sidan.

4. *Zonites* (*Zonitoides*) *nitidus* MÜLL. var *borealis* CLESS. in Malak. Blätt. 1878 p. 69 t. 3, f. 4, 5.

Testa depressa, spira vix elevata, sutura profundior. Diam. 6, alt. $2\frac{1}{2}$ mm.

Sverige, Galtström i Medelpad (C. G. ANDERSSON.)

5. *Zonites* (*Zonitoides*) *nitidus* MÜLL. var *parisiacus* MABILLE, Hist. malac. bass. Paris 1871.

Testa late umbilicata, anfr. 5—6, convexi, ultimus magnus, rotundatus, spira convexa; diam. $7-7\frac{1}{2}$, alt. $3\frac{1}{2}$ mm. (Typ., t. mediocriter umbilicata. anfr. 5, convexiusculi, ultimus major, periphæria nunc convexus, nunc obsolete angulatus, spira convexiuscula; diam. 5—6, alt. 3 mm.)

Sverige, vid dammarne i Møllevångsträdgården nära Malmö.

6. *Helix* (*Vallonia*) *adela* WESTERL. in Malak. Blätter XXII. 1875. p. 57. t. 2. f. 1—4.

Testa umbilicata, convexa vel subturbinato-globosa, raro subdepressa, lævigata vel substriata (subfossilis alba), spira vertice prominente; anfr. $4\frac{1}{2}$, sat lente accrescentes, convexiusculi, sutura profundiuscula separati, ultimus antice parum dilatatus, non deflexus; apertura lunulato-rotundata, peristomate breviter expanso et tenue labiato, marginibus approximatis, exteriore vix dimidiam partem ab insertione marginis ad peripheriam testæ efficiente; diam. $2\frac{1}{2}-2\frac{3}{4}$, alt. $1\frac{1}{2}-1\frac{3}{4}$ mm.

Denna snäcka fans i mängd jemte ett större antal andra land- och sötvattenmollusker (för hvilka jag har redogjort i Malak. Bl. 1875 p. 51) nederst i en 14—15 tum djup submarin torfmosse (som befann sig under ett 8—9 fot djupt sandlager (hafsbotten) och näst ofvan en mäktig morän) i Ystad hamn, vid dennas utvidgning och deraf förorsakade gräfningar åren 1868 och 1869.

I Amtl. Ber. über die 20 Vers. d. Naturf. in Mainz 1842 p. 143 har prof. A. BRAUN lemnat beskrifning på en *Helix pulchella* var. *tenuilabris*, som förekommer i Tysklands pleistocena aflagringar. Sedermera hafva tomma skal blifvit funna i uppländningar (Auswürfe) af Donau vid Günzburg och Regensburg (CLESSIN) och slutligen lefvande exemplar i Schwabiska

Alpen vid Eyach (Oberdorfer.) Denna snäcka identifierar S. CLESSIN i sin Excursionsfauna p. 544 med min i Mal. Bl. beskrifna och afbildade *H. adela* och för att öfvertyga mig om rättigheten häraf har han haft godheten sända mig såväl flera exemplar af den *subfossila* *H. tenuilabris* BRAUN (från Regensburg), som af den *levande* »*H. tenuilabris*» (från Eyach.) Genom undersökning af dessa har jag emellertid kommit till helt olika resultat med CLESSIN. Vi måste inom den paläoarktiska faunan antingen antaga blott en enda art af subgenus *Vallonia*, eller fyra arter. Emot det förra antagandet har jag utförligt yttrat mig i Fauna moll. Su. &c. p. 151, Anm. och får därför hänvisa dit öfver denna fråga. Vidare anser jag, icke blott att den fossila *H. tenuilabris* BRAUN är specifikt skild från den vid Eyach levande, med hvilken CLESSIN förenar den, utan att de tillhöra hvar sin af de båda levande arterna, *H. costata* och *H. pulchella*, men att de icke kunna såsom fossila former hänföras till dessa, utan att både den fossila tyska *H. tenuilabris* och den fossila sydsvenska *H. adela* finnas levande inom andra delar af det stora faunområdet. Om denna min åsigt finnes riktig, vid granskning och jämförelse af ett större antal exemplar, än jag haft att tillgå, så är detta förhållande af ganska stort intresse. Då jag inom kort kommer att lemna komparativa beskrifningar af alla fyra arterna i ett annat arbete, nöjer jag mig här med att blott lemna en öfverblick af deras inbördes ställning till hvarandra.

Helix — subgen. *Vallonia* Risso.

1. Anfractus ultimus antice prorsus valde deflexus; apertura perobliqua, marginibus fere contiguus.

H. costata MÜLL.

H. tenuilabris A. BR., fossil i pleistocena aflagringar i Tyskland; levande i Sibirien (Jarzowa Selo, 60° 10', och Werschinski, 68° 55').

2. Anfr. ult. antice non deflexus; apertura obliqua, marginibus approximatis.

H. pulchella MÜLL.

H. adela WESTERL., fossil i en submarin torfmosse vid Ystad; lefvande i Schwabiska Alpen (vid Eyach.)

Bland den fossila *Helix adela* från Ystad finnes en stor mängd exemplar af *Helix costata*, isynnerhet en *forma cyclostoma*: apertura callo alto contigua, peristomate subsoluto.

7. *Helix* (Eulota) *fruticum* MÜLL. var. *anderssoni* CLESSIN in Malak. Blätt. XXV. 1878. p. 68. t. 3. f. 2.

Testa minor, globosa, solida, spira depressa, sutura planior. Diam. 17—18, alt. 12 mm.

Denna form är af ingenjör ANDERSSON funnen ymnigt vid Bisbergs grufva nära Säter i Dalarne och af mig redan upptagen och karakteriserad i Fauna Suec. p. 127, utan att jag ansåg den förtjena varietetsnamn. CLESSIN är af annan tanke. »Diese Varietät», säger han, »erscheint mir desshalb von besonderem Interesse, weil sie einestheils gewissermassen den Uebergang von der typischen Form des *H. fruticum* zu *H. schrenkii* MIDD. vermittelt, andernteils, weil die Verkürzung des Gewindes eine dem Norden charakterisirende Heliceenform zu sein scheint, die übrigens auch in den hochalpinen Gegenden wiederkehrt. Ich glaube sie daher dem Einflusse des kälteren Klimas zuschreiben zu können. — Die beiden nordischen Formen sind gegenüber *H. fruticum* von Süddeutschland durch das schmalere und an seinen Rändern weniger scharf begrenzte Band ausgezeichnet, welches Merkmal wohl gleichfalls als Folge des nordischen Klimas sich darstellen dürfte».

Tillräckliga bevis emot rättigheten af dessa åsigter, torde läsaren finna i min utförliga framställning af *Helix fruticum* och *H. schrenkii* i Sibliens Land- och Sötvatten-Mollusker (i K. Vet. Akad:s Handlingar 1877, N:o 12, pp. 28—31). De af Nordenskiöldska expeditionen hemförda exemplaren af *Hel. fruticum* från Sibirien hade följande dimensioner: 1) diam. 22½, alt. 15 mm.; 2) diam. 22, alt. 16½ mm.; 3) diam. 22, alt. 15 mm. och 4) diam. 20, alt. 15½ mm. De ex. EHRENBORG hemfört från Barnaul äro, enl. E. v. MARTENS, 18 mm. höga och 20 mm. breda.

8. *Helix* (Arionta) *arbustorum* L. var. *septentrionalis* CLESSIN in Malak. Blätt. 1879 p. 14.

Testa mediocris, tenuis, spira depressa, obtecte perforata. Diam. 19, alt. 14—15 mm.

Förekommer ymnigt på stenar i de med nässlor beväxta slagghögarne vid Galtström i Medelpad samt vid åstränderna i trakten. (C. G. ANDERSSON.)

9. *Helix* (Chilotrema) *lapicida* L. var. *medelpadensis* CLESS. in Mal. Bl. 1879 p. 15.

Testa minor, spira fere plana; anfr. inferne convexiores. Diam. 17, alt. 5 $\frac{1}{2}$ mm.

Förekommer med föregående på slagghögarne vid Galtström i Medelpad (C. G. A.)

Som man finner ligger samma tanke till grund för särskiljandet af dessa varieteter (rättare former), som för *H. fruticum* var *anderssoni*, nemligen det nordiska klimatets *nedtryckande* verkan. Att detta dock icke har ett sådant inflytande på snäckorna, har jag förut visat vid *H. fruticum* och vill blott tillägga om *H. arbustorum*, att denna förekommer ymnigt i trädgården vid Bad Villach i Kärnten under följande storlek: 1) diam. 18, alt. 14 mm.; 2) diam. 17, alt. 12 m.m.

10. *Helix* (Trichia) *tumescens* nov. sp. — Se afd. 2.

11. *Pupa* (Vertigo) *angustior* JEFFR. var. *producta* WESTERL. in Fauna moll. europæa (1876) p. 201.

Testa elongato-subovata, castanea; anfr. 5 $\frac{1}{2}$ —6, convexi, ultimus postice rectilineatus, perobliquus, basi valde albogibbosus, medio sulco longitudinali profundo in partes duas cylindræas subæquales partitus, antice productus. Long. 2, diam. 1 $\frac{1}{4}$ mm.

Borgholm, på kalkstensflisor nedanför norra sidan af slottsruinen.

12. *Pupa* (Vertigo) *angustior* JEFFR. var. *gothorum* WESTERL., Fauna moll. eur. p. 201.

Testa breve ovalis, sat ventricosa, anfr. 4 $\frac{1}{2}$ —5, vix convexiusculi, ultimus antice medio longitudinaliter impressus, basi parum gibbus; margines peristomatis callo juncti. Long. 1 $\frac{2}{3}$, diam. 1 mm.

Blekinge vid Carlshamn.

13. *Clausilia* (Iphigenia) *dubia* DRAP. var. *obsoleta* AD. SCHM., Krit. Grupp. p. 40, f. 90, 91, 93, 196.

Testa lamella infera perobliqua, subocculta, intus furcata, antice gibbifera v. incrassata, plica palatali infera et callo palatali evanescentibus; t. nunc ventrosa, nunc gracilis, cerasino-fusca.

Dalarne på Osmundsberget, funnen och meddelad af ingenjör C. G. ANDERSSON. Tillhör för öfrigt Alperna.

Succinea DRAP. Under de senaste åren har detta genus i flera länder varit föremål för noggranna undersökningar, genom hvilka icke blott kännedomen om detsamma blifvit mycket utvidgad, utan äfven åsigtorna om de särskilda formernas förhållande till sina typer i flera hänseenden förändrade. Någon synnerlig öfverensstämmelse emellan de resultatet, till hvilka forskarne kommit, kan man dock icke finna, tvärtom äro differenserna i flera fall så stora, som möjligt. Utom i den olika uppfattning af speciesbegreppet, som öfverallt gör sig gällande och hvaruti troligen aldrig någon öfverensstämmelse blir rådande, torde detta hafva sin grund deruti, att detta formrika slägte ännu är långt ifrån tillräckligt känt.

De viktigaste öfver *Succinea* utkomna afhandlingarne äro följande:

A. BAUDON, Monographie des Succinées Françaises. Paris 1877, pp. 83. tab. 5. (Journ. de Conchyl. 1877.) — Supplement à la monographie, 1877, pp. 8. t. 1 (Journ. de Conch. 1877.)

J. R. BOURGUIGNAT, Aperçu sur les espèces françaises du genre *Succinea*. Paris 1877 pp. 32. (Utgifven med anledning af föregående arbete.)

J. GWYN JEFFREYS, Notes on some British Land and Freshwater Shells (Ann. a. Mag. of Nat. Hist., 1878.)

S. CLESSIN, Bemerkungen über die Succineen Deutschlands, (Nachr. blatt d. mal. Ges., 1880, p. 25—31.)

W. KOBELT, Rossmässlers Iconographie, VII Bd, 1880, Gatt. *Succinea*, p. 66—78, fig. 2045—2088.

J. HAZAY, Die Molluskenfauna von Budapest (Malak. Blätter, 1880, Gen. *Succinea* Dr., p. 43—69, tab. 3—9.) Isynnerhet är

denna afhandling af stor vikt till följd af den utomordentliga utveckling och formrikedom detta släkte har i det ungerska vattenrika låglandet, det tillfälle till studium det der lemnar och den noggranhet hvarmed HAZAY gått till väga vid sina undersökningar. Jag står i stor förbindelse till Hr HAZAY för den rika sändning af alla Ungerus Succineaformer jag erhållit.

Följande Succineæ äro nya för den Skandinaviska faunan:

14. *Succinea suecica* CLESSIN i Malak. Blätt. 1878 p. 70. t. 3. f. 9 (*S. putris* var.), 1879 p. 153.

Testa oblongo-ovata, cinereo-fulva v. succinea, tenera, pellucida, dense striata, spira brevissima, acuta; anfr. 3, sat angusti, primus minimus, tuberculiformis, penultimus elongatus, convexus, ad suturam antice parum obliquam paullo depressus, ultimus parum convexus; apertura ovata, $\frac{2}{3}$ — $\frac{3}{4}$ longitudinis testæ efficiens, margine columellari (cum pariete substricta) et marg. exteriore ad insertionem sat longe protracto subæqualiter arcuatis; sutura sat profunda. Long. 10—11, diam. 5—6 mm.; long. apert. 7, diam. 4 mm.

Medelpad vid Galtström, på stenar, trästycken o. d. på hafsstranden. — Beskrifningen, som är något afvikande från den diagnos CLESSIN lemnar, är uppställd efter många, af upptäckaren Hr C. G. ANDERSSON benäget meddelade exemplar och efter de största bland dessa. Arten (det är dock tvifvelaktigt, om det är en väl skild art, ehuru HAZAY liksom CLESSIN, är af den tanken) tillhör gruppen *pfeifferi* och icke *putris*. Vid Herrstorp-sjön och Pehrsborg nära Ronneby har jag tagit en mindre form.

15. *Succinea pfeifferi* ROSSM. var. *nilssoniana* CLESSIN i Malak. Blätt. 1879. p. 153.

Testa ovata, obliqua, solida, nitida, striatula, rubescens; spira brevis, acutiuscula; anfr. 3— $3\frac{1}{2}$, valde convexi, sutura profunda separati; apertura subrotundato-ovata. superne angulata. Lg. 10—11, lat. $5\frac{1}{2}$ —6; apt. long. $6\frac{1}{2}$, lat. $4\frac{1}{2}$ mm. (Cl.)

Medelpad, Galtström, med föregående. — Efter all sannolikhet hörer hit såsom en större form den *S. pfeifferi* var. *ochracea*, som ymnigt förekommer vid Tåkerns stränder, nära gästgifvaregården i Nyby, och som jag beskrifvit i Fauna Su. &c. p. 288, då den icke öfverensstämmer med BAUDONS beskrifning anf. st. och fig. 5 taf. 7. Enligt BOURGUIGNAT är icke heller denna sednare DE BETTAS *S. ochracea*, utan en form af *S. achrambleia*

MAB., som åter, enl. KÖBELT anf. st. »kann unbedenklich als Varietät von *Succinea putris* L. betrachtet werden.»

16. *Succinea* (pfeifferi) *contortula* BAUDON, Monogr. Succin. p. 49 t. 8 f. 5.

Testa solida, interdum crassa, dense striata, hinc inde subrugosa, obscure succinea, superne rufescens, ovali-oblonga, spira elongata, bene torquata; anfr. $3\frac{1}{4}$, convexi, subcylindracei, sutura profunda separati, ultimus perobliquus a dorso visus; apertura subovalis vel oblongo-ovalis, superne paullo angustior, columella et marg. exteriore æqualiter arcuatis, longitudine dimidiam testæ paullo superans; margines in pariete callo distincto juncti. Long. 9, diam. $4\frac{1}{2}$ mm.

Norge, på Renö i Lofoten, tagen af Svenska expeditionen till Jenisej d. 12 juni 1875. — Den är förut endast funnen i Frankrike, isynnerhet i dep. Oise. I Monogr. upptager BAUDON denna snäcka såsom var. af pfeifferi, men i Suppl. 2 skiljer han den såsom egen art, isynnerhet på grund af käkens afvikande form.

17. *Succinea lenta* nov. sp. — Se afd. 2.

18. *Succinea debilis* MORELET, Moll. de Portugal, 1845 p. 52. t. 5 f. 2; PFEIFF., Mon. Hel. IV p. 811; BOURG. l. c.

Testa elliptico-ovata, tenuis, levissime striatula, nitidula, subpellucida, pallide rubello-cornea; spira brevis, vertice subpunctiformi; anfr. vix 3, penultimus convexus, ultimus $\frac{3}{4}$ long. superans, medio dilatatus, basi attenuatus; apertura obliqua, acuminato-ovalis, apice et basi non incumbens; peristoma simplex, marginibus subsymetricis, leviter arcuatis. Long. 11, diam. $5\frac{2}{3}$ mm.; lg. apert. $8\frac{1}{2}$, medio $4\frac{1}{2}$ mm. lata (Pfr). T. obscure succinea, marginibus apert. sæpius atrolimbatis.

Ronneby i diken vester om ån, norr om Bruket. — Enligt BOURGUIGNAT finnes denna art i Algier, Tunis, Marokko, Spanien, på Sicilien, längs Atlantiska hafvets kust upp till Britan-nieu och Danmark. De exemplar jag har tagit, öfverensstämma till alla delar med de många ex. M. MORELET haft godheten meddela mig från Bayonne. Det största bland dessa är 14 mm. långt, nära 8 mm. bredt, mynningen $12\frac{1}{2}$ mm. lång, $7\frac{1}{2}$ mm. bred. Det största bland de här funna är nära 15 mm. långt, 8 mm. br., mynn. $10\frac{1}{2}$ mm. lång, 7 mm. bred. De flesta äro af den storlek PFEIFFER angifver i diagnosen. Från S. suecica skiljes

den med lätthet genom skalets mera putrislika form, siste vindningens större konvexitet och betydligare storlek i förhållande till spiran, den näst siste vindningens betydligt större nedsänkning i mynningen (eller mynningväggens större bukighet) o. s. v.

19. *Succinea pfeifferi* ROSSM. var. *mediolanensis* VILLA, Catal. Moll. Lombard. 1844.

Testa parva, solidula, luteo-cornea, densissime striatula, nitidula, obliqua, spira brevi; anfr. $3\frac{1}{2}$, forte accrescentes, convexi, sutura profundiuscula separati, vertice punctiformi, ultimus maximus, convexus; apertura ovata, pariete vix convexiusculo, marginibus subsymmetricis, leviter arcuatis, exteriore superne curvato. Long. 9, diam. $4\frac{1}{2}$ mm., lg. apt. $6\frac{1}{2}$, diam. 4 mm.

Skåne, Lund vid Fogelsång. — Piemont och Lombardiet äro för öfrigt de enda ställen, som anföras för denna form. Det oaktadt kan jag ansvara för, att den svenska snäckan är densamma, som den italienska, emedan jag har talrika exemplar från den anförda lokalen i Skåne att jämföra med lika talrika från sjelfva originalfyndorten, Milano, medelade af Sign. NAP: PINI, och den enda pfeifferi-form, som han upptager i sitt arbete: Molluschi nel territorio di Esino (1876) p. 108. Icke det minsta skiljas de i Sverige samlade från de italienska, och det vill säga mycket i ett så variabelt genus, som *Succinea*.

20. *Succinea (putris) charpentieri* DUMONT et MORT., Cat. crit. et malac. de la Savoie, 1858 p. 23.

Testa ovato-oblonga, vel oblongo-ovalis, sat tenuis, pellucida, nitidula, pallide cornea, irregulariter rugoso-plicatula, spira brevi, crassa, cónica; anfr. 3, primus minimus et secundus convexi, ultimus tumido-convexus, testam fere totam efficiens; sutura sat profunda, antice sensim descendens; apertura ovalis, superne angustata, basi rotundata, columella levissime curvata et pariete convexiusculo angulum distinctum formantibus. Long. 15, diam. 10 mm.; lg. apt. 11, lat. 7 mm.

Ronneby, på Rubusbuskar på en backe norr om vattenfallet, långt från vatten. — Den här funna formen motsvarar bäst var. *subglobosa* PASCAL (BAUDON t. 6 f. 2 och KOBELT Iconogr. f. 2054 c), hvilken BOURGUIGNAT anser såsom artens typ och förenar med *drouitia* M. T. och *charpentieri* D. & M. till en art under det sednare namnet, som hittills är ansedd såsom en karak-

teristisk Succineaform för Alp- och Jura-områdena i sydöstliga Frankrike.

21. *Succinea* (oblonga) *croseana* BAUDON, Supplem. 1 in Journ. Conch. 1877, t. 11 f. 1.

T. subelongata, ovata, ventricosa, tenuis, subpellucida, nitidula, fulva, spira longiuscula, contortula; anfr. 4, sutura profunda separati, striato-plicati; columella tenuis, intus evanescens; apertura ovata, antice rotundata, postice subangulata. Long. 7, diam. 4 mm. (BAUD.)

Danmark, under nejlikstjelkar i gartner OLSSONS trädgård vid Österbro i Köpenhamn. (Dr. POULSSEN ss. S. obl.)

22. *Limnea stagnalis* LIN. var. *bottnica* CLESS. in Malak. Blätt. 1878 p. 72 t. 3 f. 6.

Testa parva, aperte rimata vel subumbilicata, solidula, sat tenuis, pellucescens, cinerascens-cornea; anfr. 6—7, lenté accrescentes, convexi, superne subtruncati, sutura profunda disjuncti, supremi 5—6 spiram longam, perangustam, acutam formantes, ultimus paullo ventricosus, obliquus, basi ad aperturam attenuatus, spiram longitudine subæquans; apert. inæqualiter elongato-ovalis (extus rotundata, intus substricta), columella tortuosa, late reflexa, nunc tantum rimam, nunc perforationem latam præbens. Long. 18, diam. 10 mm.; lg. apt. $9\frac{1}{2}$, diam. 5 mm.

Medelpad på hafsstranden (C. G. ANDERSSON). Stockholm flerstädes i skärgården. — Emedan CLESSINS diagnos är för kort, har jag lemnat en utförligare beskrifning på denna form efter exemplar af samma storlek, som CLESSIN anger. Bland de många ex., som ANDERSSON sändt mig från Medelpad, finnas dock flera af betydligare storlek och något förändrad form: spira acuta, breve vel elongato-conica, anfractu ultimo multo brevior, apertura margine exteriore magis arcuato; long. testæ 23, lat. 13 mm., lg. apt. 13, lat. 8 mm.

23. *Limnæa lagotis* SCHR. var. *anderssoni* CLESS. l. c. p. 73 t. 2 f. 8.

Testa tenuissima, vix rimata, spira mediocriter longa, acuta, striatula, pellucida, nitidula; anfr. 5, convexi, ultimus ventricosus, tertiam partem omnis altitudinis æquat; apertura magna, rotundata, superne angulata, margine exteriore valde arcuato, columellari late reflexo, columella forte ad sinistrum curvata. Long. 14, diam. 11 mm.; lg. apt. 10, diam. 7 mm.

Medelpad vid hafskusten. (C. G. A.)

24. *Limnæa* (lagotis) *præsa* mh. — Se afd. 2.

25. *Limnæa peregra* DRAP. var. *ambigua* mh. — Se afd. 2.

26. *Limnæa peregrina* DRAP. var. *bakowskyana* CLESS., Malak. Blätt. 1879 p. 12 t. 1 f. 8. Forma minor.

Testa magna, solida, spira curta, conica; anfr. 5, convexi, ultimus $\frac{2}{3}$ omnis altitudinis subæquans; sutura profunda, apertura ovata, columella obsolete plicata, fere recta. Long. 18, diam. 11 mm., apt. lg. 11, lat. $7\frac{1}{2}$ mm. (Cl.)

Öland vid Borgholm. Det största exemplaret härifrån är 17 mm. långt, 10 mm. bredt, med 11 mm. lång och 7 mm. bred mynning. Jag har af denna form icke haft några original exemplar att jämföra med, men de öländska *ex.* öfverensstämma så fullkomligt med CLESSINS beskrifning och figurer, som tvenne *Limnæa*-former från olika vattensamlingar, äfven om dessa finnas bredvid hvarandra, kunna väntas göra, att jag icke tviflar på att den på Öland förekommande och den i Galicien (vid Plickow) funna äro en och samma.

27. *Limnæa palustris* MÜLL. var. *maritima* CLESSIN, Malakol. Blätt. 1878 p. 76 t. 3 f. 17.

Testa rimata, conico-turrita, tenuis, pellucescens, tenue striata, pallide brunnea; anfr. 7, lente accrescentes, convexi, sutura profunda disjuncti, proportionaliter lati, formantes apicem illi gen. Bulimini similem, ultimus $\frac{2}{5}$ omnis altitudinis æquat; apertura parvula, ovalis, peristomate tenui, acuto. Long. 15, diam. 6 mm.; lg. apt. $5\frac{1}{2}$, lat. 4 mm. Ex. maxima usque ad 30 mm. longa raro occurrunt.

Medelpad på hafsstranden (C. G. A.)

28. *Limnæa* (palustris) *stenostoma* mh. — Se afd. 2.

29. *Limnæa palustris* DRP. var. *decollata* AND. — Se afd. 2.

30. *Planorbis* (Tropidiscus) *vorticulus* TROSCHEL, De *Limnæaceis*, 1834, p. 51. WESTERL., Malak. Blätt. XXII. p. 70, p. 106. t. 3 f. 22—24.

Testa (subfossilis alba, nitidula), depressa, subcircularis, supra plana vel anfractu ultimo cæteros paullulum superante, subtus late concaviuscula; anfr. 5, lente accrescentes, utrinque convexi, sutura profundiuscula separati, ultimus cylindræus (sutura et periphæria parallelis), ad aperturam ne quidem minime dilatatus et vix supra $\frac{1}{3}$ penultimo latior, utrinque convexus (supra altior), margine obtusissimo, infra cavitatem multo et prorsus superans, sæpe depresso-

cylindraceus; apertura subobliqua, deflexa, ovalis, (externe rotundata, interne subcordata), marginibus callo sat valido junctis. Diam. exempl. maj. 4 ($4\frac{1}{3}$ mm.)

Ystad hamn, i samma submarina torfmosse, som *Helix adela*, ymnigt. Då denna snäcka der 1868 anträffades och jag 1875 på anf. st. lemnade ofvanstående beskrifning på densamma, hade den icke blifvit återfunnen sedan Prof. TROSCHER (af »harum rerum curiosissimo GRAFFIR, mechanico Berolinensi») erhöill ett par ex. från trakten af Berlin och beskref dessa 1834. Och hvad man sedan dess (1875) i Tyskland kallat *P. vorticulus*, har jag största skäl att antaga icke tillhöra denna, utan efterföljande form, hvarom jag får hänvisa till en uppsats, »Kleine kritische Mittheilungen», i Jahrbücher d. mal. Ges. 1881 p. 1 och följ.

31. *Planorbis* (*vorticulus*) *charteus* HELD i Ibis 1837 p. 305. WESTERL., Malak. Blätt. XXII p. 106 t. 3 f. 25—27.

Testa depressa, supra plana vel convexiuscula, spira plana, subtus concava, fusco-flavida; anfr. 5— $5\frac{1}{2}$, primi convexi, ultimus penultimo paullo latior, utrinque æque convexiusculus, medio subacute carinato-marginatus, sutura utrinque subprofunda; apertura ovalis, externe obtusa, basi subcordata, marginibus callo sæpe sat valido junctis. Diam. 5—7 mm.

Christianstad, i norra yttre stadsgrafven, ymnig. — Förut funnen i Holland (vid Rhoon), Tyskland och norra Italien.

32. *Planorbis* (*Gyraulus*) *strömi* nov. sp. — Se afd. 2.

33. *Planorbis* (*Gyraulus*) *socius* nov. sp. — Se afd. 2.

34. *Planorbis* (*Gyraulus*) *concinnus* nov. sp. — Se afd. 2.

35. *Planorbis* (*Gyraulus*) *arcticus* BECK, Index Moll. p. 123 (1837) — MÖRCH, Moll. of Greenland, p. 32.

Testa flavescenti-cornea, lævis, strigis incrementi obscuris sæpe duabus æquidistantibus, supra planiuscula, centro immerso, subtus concavus; anfr. $3\frac{1}{2}$, convexi, ultimus obsolete angulatus; sutura canaliculata; apertura oblique hippocrepiformis, faucibus lacteis, callo parietali crassiusculo candido, angustato. Diam. 5 mm. (MÖRCH.)

Grönland (först funnen 1829 af J. VAHL »in stagnis alpinis ad Tunnundliarbek»), Norge (i Tromsø stift: frk. B. ESMARK), Lappland (Jörn i Pite: E. HEMBERG), Sibirien.

36. *Planorbis complanatus* LIN. var. *kobelti* HAZAY in sched. — Se afd. 2.

37. *Valvata alpestris* BLAUNER ap. KÜSTER in Chemn. Conch. Cab. ed. 2. Mon. Palud. p. 86 t. 14 f. 17, 18.

Testa late umbilicata, turbinato-convexa, solidiuscula, pellucens, subregulariter denseque striata, corneo-flava; anfr. 4, sat forte accrescentes, cylindraceo-rotundati, sutura profundissima separati, ad suturam paulo deplanati, ultimus plus minus ampliatus; apertura subcircularis. Diam. 5, alt. 4—4½ mm.

Sverige, *subfossil* på 10—15 fots djup i torfmossar vid Borgholm på Öland samt *levvande* vid Jörn i Pite Låppmark, funnen derstädes och meddelad af jägm. E. HEMBERG. För öfrigt finnes denna art blott i Bayern, Tirol, Schweiz, Württemberg, Steiermark och (nyligen upptäckt *subfossil* och meddelad af Kapten ADAMI) norra Italien (Torbiera Polada, pr. Desenzano.) Dess förekomst både i *subfossil* och *levvande* tillstånd och på så vidt skilda ställen i Sverige, är således af stort intresse. I torfmossarne vid Borgholm fann jag den ymnig på nämnda djup tillsammans med andra, i trakten ännu *levvande*, sötvattensnäckor.

38. *Valvata glacialis* nov. sp. — Se afd. 2.

39. *Bythinia tentaculata* LIN. subsp. *bottnica* ANDERS. ap. CLESSIN in Malak. Blätt. 1878 p. 71 t. 3 f. 7.

Testa rimato-perforata, solida, spira conica, flavido-virescens vel rufescenticornea, tenuissime transversim striatula, strigis atris plerumque duabus priorum peristomatium, dense spiraliter lineata; anfr. 5, convexi, forte accrescentes, sutura profunda disjuncti, ultimus maximus, tumidus; apertura late ovata, superne obtuse angulata, intus labio lato tenui lacteo nitente munita; peristoma nigromarginatum, continuum, pariete connexum; testa tota intus pulchre miniata vel aurantiaca. Long. 13—14, diam. 8 mm. (vel minor.) Operculum percrassum, subtus levissimum, opacum, albidum.

Medelpad vid kusten, i små grunda och lugna hafsvikar, nästan öfverallt och oftast ymnig, vid solsken och lugnt väder uppkrupen på stenar, annars liggande på den slammiga botten, dit den ock ögonblickligen sjunker ner, då den vidröres. (C. G. A.)

Skandinavians fauna ¹⁾ har således under dessa åren inom malakologiens område fått en tillökning af ett stort antal varie-

¹⁾ Af följande för Danmark nya arter har jag icke sett exemplar:

40. *Vivipara occidentalis* Be. Ann. Mal. 1870 p. 57, »Coquille presque semblable à la mamillata Küst. de Turquie, à sommet aussi gros et aussi

teter och icke mindre än 24 species, hvaraf på Sveriges del komma 16, på Norges 5 (deraf en gemensam med Sverige) och på Danmarks 5. De anmärkningsvärdaste bland dessa äro icke de nyuppställda arterna, utan de många, som förut blott varit kända för södra Europas bergländer. Deras förekomst, stundom på flera ställen och ofta talrikt, till och med i både subfossilt och lefvande tillstånd, i höga och högsta Norden, är af stort intresse och mycket lärorikt.

Om vi nu, med den erfarenhet, som är vunnin sedan Fauna moll. Suec., Norv. & Danicæ 1873 utgafs, företaga en revision af de skandinaviska ländernas molluskfauna, så finna vi, att

1) följande nedflyttas från subspecies till varieteter:

Zon. »draparnaldi» (non Beck), *subterraneus*, *Arion melanocephalus*, *albus*, *Helix rudis*, *concinna*, *depilata*, *Cochl. minima*, *Balea (pyrenaica)*, *rayiana*, *Pupa anconostoma*, *collina*, *Plan. ammonoceras*, *goësi*, *gothicus*, *draparnaldi* och *deformis*;

2) följande höjas från varieteter eller subspecies till arter:

Zon. contractus, *Pupa odontostoma* och *Planorbis dispar*;

3) följande uteslutas från Svenska faunan:

Zon. draparnaldi (felaktig¹⁾), *Claus. pumila* (felaktig) och *Plan. malmi* (icke återfunnen och tvifvelaktig);

4) följande uteslutas från Danska faunan:

Zon. draparnaldi (felaktig), *Helix acuta*, *candidula*, *conspurcata*, *umbrosa*, *edentula*, *Claus. parvula* (hvilka alla dels äro ytterst osäkra och upptagna nästan endast på grund af exempl. i LASSENS samling² och mig veterligen aldrig återfunna, dels blott funna på numera tysk grund och botten), *Z. excavatus* (tysk) och *Claus. pumila* (felaktig).

Upptaga vi deremot de nya arter och underarter, som sedar 1873 tillkommit och i denna uppsats blifvit anförda, så innehåller molluskfaunan af land- och sötvattenarter

mamelloné mais en diffère par sa forme plus obèse et plus ventrue. — Danemarck (O. MÖRCH.)

41. *Pisidium poulsenii* CLESS. Mal. Bl. 1878 p. 124 t. 5 f. 6. *Concha parva*, inflata, valde inæquilateralis, subsolida, subtiliter et irregulariter striata, corneo-fulva, antice prolongata, acuminata, postice curtissima, obtusata; umbones ventricosi, prominuli; margarita albescens; margo cardinalis angustus; dentes cardinales et laterales tenuissimi. Lg. 3, lat. 2½, diam. 2 mm. (CLESS.) — Danmark, vid Fjerditsen och i Bygholma vid Horsens (POULSEN).

¹⁾ Den form, som i Faunan så kallas, är *Zon. cellarius* LIN. var. *silvaticus* MÖRCH.

i Sverige.....	103	sp. land-	och	83	sp. sötv.-moll.	=	186	sp.
i Norge.....	73	»	»	44	»	=	117	»
i Danmark	78	»	»	65	»	=	143	»

Af dessa äro i Sverige 4 arter (*Hel. adela*, *Limn. prisca*, *L. stenostoma* och *Valv. glacialis*) endast funna i subfossilt tillstånd, i Danmark 2 arter (*Hel. rupestris* och *H. obvoluta*) likaså.

I Sverige finnes 38 sp. land-, 36 sp. sötv. moll., som saknas i Norge, hvilket land deremot eger 15 sp. land- och 3 sp. sötv. moll., som ej äro funna i Sverige. Danmark har 6 sp. land- och 12 sp. sötv. moll., som hittills saknas i Sverige, Sverige har 29 sp. land- och 24 sp. sötv. moll., som icke än äro anträffade i Danmark.

II.

För Vetenskapen nya Land- och Sötvatten-Mollusker.

Daudebardia haliciensis nov. sp.

Testa umbilicata, oblongo-ovata, diaphana, hyalino-virescens, distanter tenue striata; anfr. $3\frac{1}{3}$, primi regulariter accrescentes, ultimus forte accrescens, antice dilatatus; sutura marginata; spira fere dimidiam testæ æquans; umbilicus ad aperturam sat forte dilatatus; apertura obovata (extus latior), margine exteriore leviter arcuato, testam non superante, margine columellari ad insertionem arcuato, postea leviter curvato. Long. 4, lat. vix 3, alt. $1\frac{1}{3}$ mm.

Galicia ad Przemysl. (Prof. KOTULA.)

Differt hæc species a *D. heldi*: anfr. $3\frac{1}{3}$, umbilico ad aperturam dilatato, spira fere $\frac{1}{2}$ longitudinis testæ efficiente, marginibus aperturæ convergentibus, perobliquis, et testa distanter obsolete striata; a *D. nivali*: testa latius umbilicata, striata, apertura magis ovata, dimidiam longitudinis testæ paullo superante, marginibus prope insertionem convergentibus, præcipue columellari ante umbilicum forte curvato, exteriore arcuatim extenso.

Daudebardia (Libania) *calophana* nov. sp.

Testa obtecte perforata, oblique obovata (extus dilatata), ad $\frac{3}{4}$ eburnea, non pellucida, crassa, margine exteriori late et basali anguste usque ad spiram hyalina, pellucida, fulva, nitidissima, striis incrementi primis densis, tenuibus, cæteris magis magisque distantibus et crassis, rugiformibus, interstitiis planis, superficies de cætero dense et perdistincte spiraliter lineata; anfr. 2, fortissime accrescentes, marginibus extus subæqualiter arcuatis, spira brevissima, vix $\frac{1}{5}$ longitudinis testæ æquans; testa intus medio lamina lata, extus angustata, ad spiram excisa, eburnea, crassa obtecta; apertura sub-ovalis, margine columellari in arcu longo curvato, superne crasso, alto, albo, angulato, lamina supra perforationem reflexa. Long. 5, lat $3\frac{1}{2}$, alt. $1\frac{1}{3}$ mm.

Galicie ad Przemysl. (Prof. KOTULA).

I Moll. nouv., litig. &c, 1866 frånskilde BOURGNIGNAT de syriska Daudebardia såsom ett eget genus *Moussonia*, men då SEMPER i Journ. Conchyl. 1865 hade begagnat detta namn för ett annat slägte, ändrade B. i Annales Malacol. 1870 det af honom gifna namnet till *Libania*. Djuret saknar käke, har tunga som Testacella och är såsom både detta och Daudeb. köttätande. Liksom hos Daud. finnes på kroppen 4 långsgående fåror, 2 på sidorna och 2 på ryggen. Skalet liknar mest Daud., men saknar umbilicus, som är öfvertäckt af en tjock skifva. Det är detta sednare, som i synnerhet skulle karakterisera det nya slägtet, men då vi hafva en öfvergångsform från de egentliga Daudebardierna i den italienska gruppen *Pseudolibania* STEF., så kan jag icke uppfatta *Libania* annorlunda än som ett subgenus.

Såväl den föregående som denna art funnos i en stor samling, som Prof. KOTULA i Przemysl i Galizien behagat sända mig till granskning och bestämning. Af största intresse är den nya *Libania*-formen, då de båda öfriga hithörande endast finnas i Syrien och företrädesvis i Libanons och Antilibanons bergstrakter.

Vitrina bicolor nov. sp.

Testa depressissima, elongato-auriformis, quoad genus firma, vix pellucida, extus epidermide fulvo, polito, firmo, sub epidermide lactea, lævis vel pliculis obsolete arcuatis paucis munita vel sæpius forte rugosa, intus lactea; spira plana, $\frac{2}{7}$ longitudinis æquans, ver-

tice albo; anfr. 2, ultimus elongatus, infra margine columellari ita undique excisus ut quod restat vix 2 mm. latum; apertura oblongo-ovalis, margine columellari perarcuato, limbo membranaceo brunneo, sicut unto, lato, $\frac{1}{2}$ baseos occupante et marginem non vel angustissime attingente; margo exterior medio paullo repandus, anterior rotundatus; sutura margine elevato circumdata. Long. 5, lat. 3, alt. $1\frac{1}{2}$ mm.

Helvetia (3 specimina ut *V. nivalis* PARREYSS misit) et Pyrenææ (2 spec. sub nomine *V. pyrenaicæ* PARREYSS communicavit.)

Zonites (Hyalinia) glaber FÉRUS. var. *striaria* mh.

Testa perforata, depressa, nitidissima, diaphana, supra rufescenti-olivacea, dense regulariter striata, striis præsertim in spec. junioribus distinctis, subtus albido-lactescens, striatula; spira vix convexiuscula vertice prominente; sutura impressa marginata; anfr. 5, convexiusculi, ultimus subtus convexior; apertura ovato-rotundata, lunata. Diam. 9, alt. 4 mm.

Transsilvania (Michelsberg prope Hermannstadt: v. Vest), Polonia (Ojców: Słosarski.)

Hufvudformen utmärker sig genom sitt regelbundet, ofta starkt konvexa skal, nästan flata, knappt under lupen märkbart strimmade yta, siste vindningen ofvan mera kullrig än på den undre sidan o. s. v.

Helix (Trichia) tumescens nov. sp.

Testa anguste umbilicata, subglobosa, irregulariter subcostulato-striata, rufo-brunnea, solidula, nitidula, pilis brevibus sat dense hirsuta; anfr. $5\frac{1}{2}$, regulariter accrescentes, convexi, spiram altam formantes, sutura profunda, subcanaliculata, antice omnino recta disjuncti, ultimus major, rotundus, subtus convexo-tumidus; apertura rotundato-lunata, profunde intus labio albo angusto sed alto et perdistincto circumcirca munita; peristoma rectum, acutum, margine columellari superne late reflexo cum basali arcuato. Diam. 8, alt. 5 mm.

Suecia ad Sirishof prope Stockholm. (C. G. ANDERSSON.)

Från *H. hispida* Lin. skiljer sig denna art genom sin på undre sidan bukigt konvexa siste vindning och den regelbundet starkt bågböjda spindelkanten hos mynningen. Från *H. liberta* W. skiljer den sig genom sitt oregelbundet, men starkt strimmade rödbruna skal, utan ljust längsband på siste

vindningen, starka, djupt liggande mynningläpp, rämnformiga söm, som vid mynningen är alldeles rät, täta hårighet o. s. v.

Buliminus (*Chondrula*) *dalmaticus* KLEČ. in sched.

Testa ovato-oblonga, solida, regulariter tenuissime striatula, corneo-rufescens; anfr. 7, supremi duo convexi, cæteri planiusculi, sat regulariter accrescentes, sutura marginata disjuncti; apertura oblique truncato-ovalis, in pariete medio dente lamelliformi, eburneo, complanato et obliquo, a quo, infra finem superiorem, plica longius intrans descendit, et ad dextrum in pariete plicula semper conspicua; peristoma vix expansiusculum, intus valide eburneo-callosum, callo infra marginem exteriorem et in columella sæpe ad dentes incrassato, extus lutescenti-limbato. Long. spec. max. 14, diam. 5 mm.; long. spec. min. 11, diam. $4\frac{1}{2}$ mm.

Dalmatiā ad Imoski (B. KLEČAK.)

Då jag icke har flera än två exemplar att tillgå och dessa äro hvarandra i den mån olika, att det mindre är det mest utbildade, emedan det större saknar de tandlika upphöjningarne på valken inom ytterkanten och på spindeln, så är det endast under reservation och för framtida undersökningars skuld, som jag upptager denna *Buliminus* såsom egen art under det af KLEČAK gifna namnet. Den står i hvarje hänseende närmast den sydryska *B. albolimbatus* Pfr., men saknar hvarje spår af tand vid ytterkantens insertionspunkt, har ej heller »die Mündung durch fünf Zähne verengt» och utmärker sig särdeles genom sin greniga lamell på mynningsväggen, om denna karakter befinnes konstant.

Clausilia (*Medora*) *leucantha* KÜST. msc.

Testa fusiformis, medio valde ventrosa, spira apice perbrevis et forte attenuata, anfractu ultimo forte angustato, infra suturam depresso, basi convexo, nec gibboso, infra ad sinistrum et circa umbilicum dense plicato-striato, testa de cætero sublævis, coerulescenti-albida; anfr. 9—10, superi convexiusculi, medii et ultimi depressiusculi, penultimus et sæpe antepenultimus ad suturam truncatuli; apertura magna, subquadrato-rotundata, intus pallide hepatica; peristoma patulum, continuum, solutum, sublabiato; lamella supera remotiuscula, compressa, infera parum elata, remota, oblique ascendens, simplex; plicæ palatales in apertura sat bene conspicuæ, superæ tres, suturalis et principalis longitudine et valitudine subæquales, tertia maxima et longissima, omnes cum lunella valida rufa

inferne furcata conjuncta, plica subcolumellaris profunda. Long. 24, diam. 6 mm.

Dalmatia ad Ragusa (B. KLEČAK.)

Cl. kutschigi KSTR., till hvilken denna ofta föres såsom en forma minor, skiljer sig betydligt, isynnerhet genom sina få, grofva, glest stående vinkelböjda åsar på hela siste vindningen, hvilken dertill är jemnhög med den nästföregående och mycket långsamt afsmalnar mot mynningen, hvarigenom, och till följe af den utdragna spiran, skalformen blir en annan; genom sin bruna mynning, i hvilken gomvecken icke synas, då snäcken hålles i vågrät ställning; genom de öfre gomvecken, af hvilka det första, vid sömnen, är mycket fint, nästan omärkligt, det andra groft, men kort, hvaremot till det nedersta blott finnes en antydning genom ett kort brunt streck. Från *Cl. proxima* Wald. skiljer sig vår nya art genom annan färg, bukigare skal, kortare spira smalare och längre siste vindning, hvars striering är finare och annorlunda och hvars bas är jemn (icke »höckerig»); genom annan mynningform, ständigt fri munsöm, mycket svagt suturalveck, tydligare, starkt knäböjdt, columellarveck o. s. v.

Ännu en annan *Clausilia* gäller såsom en forma minor af *Cl. kutschigi*, nemligen *Cl. contracta* (Parr.) ROSSM. Icon. XI p. 4 t. 694 och såsom sådan är den efter PFEIFFER upptagen både af ROSSM. (Icon. XV p. 43), BOETTGER (Syst. Verz. Claus. p. 22) och mig (Palæarct. reg. Claus. p. 21). Den skiljer sig dock så betydligt från *kutschigi*, att döma efter ett större antal med hvarandra öfverensstämmande exemplar, benäget meddelade af Hr. KLEČAK i Lesina, att jag nästan vore böjd för att betrakta den såsom en skild art. Till de förut af ROSSMÄSSLER och mig anförda kännetecknen på denna form, vill jag här meddela några af större värde för dess särskiljande från *Cl. kutschigi*. Lunella, quam *Cl. kutschigi* validam, castaneam et infra furcatam habet, in hac forma inconspicua est; plicæ palatales superæ, quæ in *Cl. kutsch.* 2, in *Cl. proxima* 3 subæquales, parallele sunt, apud *Cl. contractum* 2 alio modo positæ, scilicet:

principalis normalis suturæ parallela; secunda parva, obliqua, extus divergens, ad finem anteriorem prioris posita; lamella supera brevis a lamella spirali spatio sat magno disjuncta, nec finibus prætereuntibus.

Clausilia (Medora) *lesinensis* KUTSCH. var *dimorpha* KÜST. msc.

Testa cinerea, tota subæqualiter oblique costata; lamella infera horizontalis, valida, ultra medium aperturæ porrecta.

Dalmatia ad Risano prope Cattaro. (B. KLEČAK.)

Clausilia (Herilla) *klecaki* KÜST. mscr.

Testa ventrosulo-fusifformis, apice breve attenuata, cornea, infra et præsertim subtus pallida, pellucida, sublævis, anfractu ultimo antice striatulo excepto; anfr. 11, superi convexi, medii et inferi convexiusculi, sutura marginata, sat impressa, disjuncti, ultimus depressus, ad rimam gibbus; apertura ampla, semiovata; peristoma longe sejunctum, reflexum, albo-labiatum; lamella supera intus humilis, extus alta, infera parum profunda, perobliqua, stricta; plicæ palatales tres longæ superæ, subparallelæ (inter fines exteriores plicarum superne sæpe plicula brevissima adest), infera extus paullo divergens, prima longissima cum lunella conjuncta, ceteræ lunellam non attingentes, fines omnium plicarum desuper in apertura intuenti bene conspicuæ; lunella lata adeo lateralis ut a latere dextro et a ventre nec a dorso testæ conspicua, obliqua, fine superiore supra rimam umbilicalem, inferiore ad parietem aperturalem positis; plica subcolumellaris infra lamellam inferam curvata et bene desuper intuenti conspicua. Long. $16\frac{1}{2}$ —18, diam. 4 mm.

Dalmatia ad Cattaro (B. KLEČAK.)

Från *Cl. cattaroensis* (Z.) RÖSSM. skiljer sig denna art genast genom månveckets mycket laterala läge (hos cattar. är det nästan dorsalt), sitt långa nedre gomveck (tre gånger längre än hos cattar.), annan form hos lamella infera o. s. v. Mycket närmare står den *Cl. laxa* A. SCHM. För att tydligt framhålla de viktigaste olikheterna emellan dessa båda, tillåter jag mig att citera A. SCHMIDT (System der europ. Claus. p. 68), då han anför skilnaden emellan sin *laxa* och *cattaroensis*: »*Cl. laxa* m. Sie unterscheiden sich am besten so: man halte eine *Cl. catt.* senkrecht, mit der Mündung nach oben und zwar so, dass man die Mündung stark verkürzt siehet und den Nabelritz genau in der Mitte des Gehäuses vor sich hat; dann bemerkt man die Lunella

weit links am Rande. Man halte diese Art ebenso und die Lunella steht fast senkrecht unter dem Nabelritze und eben auch die Stellung der an der Principalfalte etwas gekrümmten Lunella ist eine im Ganzen senkrechte; um den Nabelritz zieht sich als eine feine Linie die durchscheinende Subcolumellarfalte, unter dieser steht fast wagerecht ein kleines nach oben concaves Fältchen, und nun legt sich um dieses herum von der Stelle aus, wo der rechte Mündungswand sich anheftet, eine dickere, durchscheinende Falte, die sich mit der Lunella vereinigt und sich dann, parallel mit der Subcolumellarfalte, als untere Gaumenfalte fortsetzt, an ihrem vorderen Ende feiner und mit der Principalfalte von gleicher Stärke. Ebenso stark ist auch die zweite Gaumenfalte welche von der Principalfalte an Länge übertroffen wird. Bei senkrechtem Blick in die Mündung sieht man deutlich die Enden dieser beiden, jedoch von der dritten Gaumen und von der Subcolumellarfalte nichts».

Vi finna, i olikhet härmed hos vår art, att lunella icke står lodrätt öfver nafvelspringan och dertill har en annan ställning i förhållande till principalvecket; att det nedre gomvecket icke sammanhänger med månvecket; att man vid lodrät blick i mynningen tydligt ser icke blott ändarne af de båda öfre vecken, utan äfven af det nedre gomvecket och af subcolumellarvecket — allt karakterer, som tillfullo berättiga denna form att betraktas såsom en egen art.

Clausilia (Herilla) *alschingeri* KÜST. subsp. *westerlundi* KLEC.
in sched.

Testa inflato-cylindracea, supra medium oblique costulata, anfractu penultimo lævigato, ultimo dense striato, costulis in anfr. 3—7 totis, in 8—9 infra obsolete, sutura non papillifera, usque ad aperturam dense albo-crenulata; spira perbrevis, forte attenuata; anfr. 10—11, ultimo basi gibbosus, extus tumidus, obsolete callosus, infra sat constrictus; apertura late ovato-piriformis, peristomate subpatulo; lamella supera non vel vix marginalis, infera sat profunda, obliqua, antice incrassata, introrsum obsolete furcata, arcuato-ascendens; plica palatalis supera longe ultra lunellam infra strictam superne obtuse geniculatam transcurrens; plica subcolumellaris arcuata, bene conspicua, non emersa. Long. 14—18, diam. $3\frac{3}{4}$ — $4\frac{1}{4}$ mm.

Dalmatia ad Sopot (B. KLEČAK.)

Hr KLEČAK meddelade denna Herilla-form först under namn af *Cl. strigosa* nov. sp., men då HARTMANN i Neue Alpina Bd 1821 p. 217 redan så kallat en Clausilia, förändrade upptäckaren namnet till det ofvan anförda och då han sedan alltid i bref och remisser begagnat detsamma, må det här bibehållas. Någon själfständig art kan jag dock icke anse den vara, på sin höjd underart.

Clausilia (Herilla) *gastrolepta* (Z.) ROSSM. var. *tringa* KÜST.
in sched.

Testa subventricosofusiformis, lævigata; anfr. 10, sutura fere tota papillifera disjuncti; peristoma continuum, solutum; plica pal. infera valida, a lunella separata; callus palatalis profundus, obliquus; lamella infera subhorizontalis, infra stricta, intus forte arcuato-ascendens; plica subcolumellaris subemersa. Long. 16, d. $3\frac{1}{2}$ mm.

Dalmatia ad Bencovaz et ad Macropolje di Krin (KÜSTER.)

Clausilia (Delima) *semirugata* (Z.) ROSSM. var. *pristis* KLEČ.
in sched.

Differt a typo præsertim lamella infera, cujus pars inferior multo humilior, strictiuscula, mox ascendens, ut desuper intuenti parum conspicua (in typo intus pulchre arcuata, adeoque lamellae superæ multo magis approximata), nec non lamella supera longiore, ut fere ad medium ejus lamella spiralis attingit. *Forma minor*, ventricosofusiformis, spira perbrevis, apertura callo palatali albedo, profundo munita; long. 13, diam. $3\frac{1}{3}$ mm. *Forma major*, cylindraceofusiformis, spira attenuata, callo aperturali nullo vel obsoleto; long. 16—17, diam. $3\frac{1}{3}$ mm.

Dalmatia, f. minor ad Ugliane et Sign, f. major ad Spalato (KLEČ.)

Clausilia (Delima) *semirugata* (Z.) ROSSM. subsp. *fuscilabris*
KLEČ. i sched.

Testa ventrosofusiformis, spira perbrevis, apice lævi nitido, superne, præsertim ad suturam, costulata, medio lævigata, anfr. ultimo antice ruguloso-costulata, medio lævigata, anfr. ultimo antice ruguloso-costulata; sutura marginata superne et sæpius etiam medio dense papillis oblongis ornata, infra obsolete albo-filosa; anfr. 9—10, superi 2 convexi, cæteri vix convexiusculi, ultimus basi ad dextrum gibbus, prope aperturam constrictus et callo luteo circumdatus; apertura late ovalis vel rotundata, basi intus distincte canaliculata, peristomate fusco, continuo et plus minus soluto, ubique æqualiter

crasso et patente; callus palatalis dilatatus, albidus; lamella infera parum profunda, tota perobliqua, antice crassa, dilatata et sæpius gibbosa, intus oblique intuenti leviter arcuata, ascendens, semper simplex; plica subcolumellaris substricta, bene conspicua sed non emersa; plica palatalis principalis parum ultra lunellam producta, supera, secunda brevissima, sæpius cum callo adjuncta. Long. 13—15, diam. $3\frac{1}{2}$ mm.

Dalmatia ad Grab et Sign (B. KLEČAK).

Från *Cl. callifera* KÜST., med hvilken denna snäcka isynnerhet öfverensstämmer genom sin nackvalk och insänkningen å siste vindningen bakom mynningkanten, skiljer den sig betydligt genom sin enkla nedre lamell, upptill och på nacken costulerade skal, mer eller mindre fria munsöm, raka och betydligt kortare subcolumellarveck o. s. v. Från *Cl. semirugata*, som den står närmast, afviker den genom sin mörka munsöm, höga nackvalk och insänkning bakom munsömmen, längre framträdande subcolumellarveck, korta, men mycket tydliga nedre gomveck och sömmens beskaffenhet. Jag kan dock icke betrakta denna form såsom en skild art.

Clausilia (Iphigenia) *dubia* DRAP. var. *suttoni* mh.

Testa fusiformis, subventricosula, spira breve attenuata, castanea vel ceracina, nitens, sub lente tenuissime clathrata, ad aperturam striata; anfr. 11, convexiusculi, sutura marginata sat impressa disjuncti, ultimus basi sat alte carinatus; apertura ad sinistram vergens, ovata, basi canaliculata, sinulo magno, rotundato, peristomate expanso, albo; lamella infera perobliqua, antice crassa, alba, sæpe bigibba, intus ramis tenuibus duobus obscuris mox ascendentibus et desuper intuenti inconspicuis; plicæ palatales superæ 2, principalis vix ultra lunellam producta, altera minima cum lunella conjuncta, infera obsoleta, in callo tenui peristomati parallelo transiens, subcolumellaris profunde demersa, sed immersa. Long. 13—14, diam. 3 mm.

Brittannia.

Från Dr W. D. SUTTON i Newcastle har jag erhållit några exemplar af en *Clausilia*, som han i fjor fann på ett par ställen i Northumberland och Durham och hvilken af Dr. J. Gw. JEFFREYS blifvit bestämd till *Cl. dubia* DR. var. *schlechtii* ZEL. efter A. SCHMIDTS »Die kritischen Gruppen der europ. Claus.» Visserligen är det åtskilligt, t. ex. färg och skulptur, hos den engelska

suäcckan; som hänvisar på den af Zelebor i de österrikiska alperna funna och af SCHMIDT beskrifna, men den för den sednare vigtigaste karakteren »das ausserordentlich schlanke Gehäuse mit dem eben so stark wie als bei *Cl. tettelbachiana* entwickelten Kiele», saknas alldeles hos den förra, som har samma, nästan bukigt spollika, skalform, som artens typ, DRAPARNAUDS *dubia*, med en bredd af fulla 3 mm. mot 13—14 mm. längd (icke, som v. schl., $2\frac{1}{4}$ — $2\frac{1}{2}$ mm. tjocklek och 12 mm. längd).

Succinea lenta nov. sp.

Testa oblongo-subpyriformis, flexibilis, pertenuis, diaphana, densissime pulcherrimeque striata, distanter ruguloso-costulata; spira brevissima, valde contorta, $\frac{1}{3}$ longitudinis totius non superans; anfr. 3, forte accrescentes, primus minimus, medius parvus, convexus, ultimus maximus, testam fere totam efficiens, elongatus, vix convexiusculus, ad suturam depressus, parum obliquus, ruguloso-subplicatus, infra dilatatus, a dorso visus plus quam $\frac{5}{6}$ totius longitudinis æquans; sutura sensim descendens; apertura oblongo-ovata, obliqua, infra medium dilatata, ad basin retrocedens, margine exteriore ad insertionem forte curvato et longe producto, deinde parum arcuato. Long. 8, diam. $4\frac{1}{2}$, apert. long. $6\frac{1}{2}$, lat. 4 mm. (vel paullo major vel minor.)

Suecia ad Ronneby et Nättraby Blekingiæ, ad Christianstad Scaniæ.

Detta är den enda i Skandinavien funna succiniaform af gruppen *elegans*, som hufvudsakligen tillhör södra Europa och först helt nyligen är funnen så nordligt, som vid Budapest. Särdeles som ung har den mycken likhet med *S. bullina* FÉR. i Krain och Kärnten. Mera utbildad påminner den åter mycket om *S. megalonyxia* BG. i Istrien och på Sicilien samt *S. dupuyana* BG. i Frankrike, men kan icke, äfven efter den ungerske malakologen HAZAYS åsigt, identifieras med någon af dem. Jag anför Hr. HAZAYS mening, dels derföre att han specielt egnat sig åt studium af detta genus, dels emedan han genom M. BAUDON, den franske Succinea-monografen, eger en betydlig samling arter och former af detta slägte från vestra Europa, att jemföra med.

Limnæa peregra MÜLL. var. *ambigua* mh.

Testa ovato-conica, corneo-fulvida vel albescens, nitida, tenuiuscula, angustissime rimata, spira producta, angusta, acuta, valde contorta, sutura profunda; anfr. 5, convexi, supremi subangulati, forte accrescentes, ultimus maximus, elongatus; apertura ovata, superne obtuse angulata, infra dilatata, columella late reflexa, margine exteriore superne brevissime subhorizontali, basali patulo. Long. 12—13, diam. 6—7½, apert. long. 7½—8, lat. 5—6, spiræ long. 4—4½—5 mm.

Suecia ad Örtofta Scaniæ.

Jag känner ingen mera utmärkt form än denna af alla dem, som stå emellan lagotis SCHR. (vulgaris Auct.) och peregra MÜLL. och hvilka af ROSSMÄSSLER och KOBELT erhållit det hybrida namnet f. *peregro-vulgaris*. Man skulle nästan med lika rätt kunna hänföra den såsom var. till lagotis för sin spetsiga, hastigt afsmalnande och mot snäckans nedre del hastigt afsatta spira, men spirans längd och mynningens form föra den dock närmare peregra. Dessutom tenderar lagotis starkare åt auricularia, med hvilken CLESSIN vill förena den, således i motsatt riktning till närvarande form.

Limnæa peregra MÜLL. var. *styriaca* mh.

Testa magna, ovata, acuminata, fusca, brunnea; anfr. 5, convexiusculi, penultimus convexus; apertura ovata, columella latissime reflexa, subtorta, cum peristomate intus late limbato niveis. Long. 23, diam. 14—15 mm.; apert. 15—16 mm. longa, 10—12 mm. lata; spira 9 mm. longa.

Styria ad Graz (TSCHAPECK.)

Limnæa peregra MÜLL. var. *oblita* mh.

Testa magna, solida, crassa, oblongo-conica, superne cornea, anfractu ultimo virescente, medio albo-strigato; anfr. 6, convexiusculi, ultimus medio planus, infra convexus, ad suturam truncatus, ubique grosse striatus vel subcostulatus (adeoque sæpissime limo dense obtectus); spira elongata, acuta; apertura oblongo-ovata. Long. 21—22, diam. 12—13 mm.; apert. 14 mm. longa, 7½ mm. lata.

Bavaria meridionalis.

Limnæa (lagotis) *prisca* mh.

Testa rimata, sat elongata, striatula; anfr. 4, ultimus a dorso visus valde obliquus, extus perangustatus, at rotundatus, aperturam versus

forte et præsertim infra dilatatus, convexo-tumidus, superne ad suturam subplanatus; spira valde contorta, forte attenuata, a tergo visa angustissima, acuta, anfr. penultimo elongato, sursum attenuato, basi inflexo, quam tertius 3—4 longiore; sutura profunda; anfractus penultimus antice visus convexus, angustus, sat obliquus; apertura magna, ovalis, margine columellari longo, substricto, reflexo, margine exteriori simplici forte arcuato. Long. 7, lat. vix 5 mm.; apert. $4\frac{1}{3}$ mm. longa, 3 mm. lata.

Suecia, locis turfosis Scaniæ, subfossilis (baro Cl. KURCK).

Limnæa (palustris) *stenostoma* mh.

Testa rimato-perforata, sublanceolato-elongata, sursum valde attenuata, acuminata; anfr. $4\frac{1}{2}$, duo ultimi convexiusculi, superi convexi, ultimus striatulus, antice transversim sicut angulatus, penultimus (antice) oblongus, infra longe attenuatus; apertura angusta, subsemiovalis, margine columellari substricto, reflexo, exteriori levissime curvato, recto, intus labiato, columella leviter impressa. Long. 7, diam. 3 mm.; apert. $3\frac{1}{2}$ mm. longa, $1\frac{1}{2}$ mm. lata.

Suecia, locis turfosis Scaniæ, subfossilis (baro Cl. KURCK.)

Limnæa palustris DRAP. var. *decollata* ANDERS. in sched.

Testa subrimata, ovata, dense striatula, olivacea, nitida. anfr. 4—5, convexi, sutura profundiuscula disjuncti, ultimus tumido-convexus; spira brevissime conica, perobtusata; apertura ovata, dimidiam testæ bene superant, margine exteriori et basali arcuatis, rectis, simplicibus, columellari late reflexo, rimam subtegente, columella sinuata. Long. 8, lat. 5 mm.; apert. 5 mm. longa.

Suecia in litoribus Sinus Bottnici ad 68—72° l. b. ad Torneå (E. HONGBERG); Uleåborg (MELA.)

Detta är en mycket anmärkningsvärd variation af den vanligen så långspirade palustris och den mest sammandragna form af denna, som är funnen, en motsats till den vid samma haf, på Medelpads stränder, förekommande var. *maritima* CL.

Physa achaia nov. sp.

Testa sinistrorsa, ovato-elongata, imperforata, solida, crassa, subcostulato-striata, rufescens, nitida; anfr. 5, convexi, sutura sat profunda disjuncti, ultimus maximus; spira acuminata; apertura ovato-elongata, mediam testæ partem bene superante, margine exteriori ab insertione læviter arcuato, intus pertenuè labiato, margine columellari late reflexo, rimam umbilicalem omnino tegente et lamina albida tenui parietem vestiente, columella subrecta, angulata. Long. 8, diam. 4 mm.; apert. 5 mm. longa.

Græcia ad Patras (CONÉMÉNOS.)

Denna mig af ottomanske konsuln CONÉMÉNOS i Patras benäget meddelade Physa är till formen mest lik den endast i Frankrike förekommande *Ph. subopaca* FÉR., hvars diagnos lyder hos DUPUY sålunda: T. sinistrorsa, ovato-elongata, vix tenuissime et irregulariter striata, solida, opaco-lactescens et corneo-albida; anfr. 4—5, sutura sat perspicua separati, ultimus maximus; apertura ovato-elongata, angusta, superius acuta, mediam testæ partem paullo superans; peristoma rectum, acutum, intus valde albo-labiatum, columella contorta; long. 9—10, diam. $3\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ mm. Genom jämförelse emellan den ofvan gifna beskrifningen på den grekiska Physa finner man lätt, att denna är en väl skild art.

För öfrigt är det endast *Ph. raymondiana* BOURG. (Amén. malacol. I. p. 172 t. 21 f. 8—10) i Algier, som kan komma i jämförelse, men den skiljer sig genom vida bukigare skal af mera oval form och med tvärgående alternerande gulaktiga och hvita bälten; längd 9, bredd 5 mm.

Planorbis umbilicatus MÜLL. var. *armeniacus* mh.

Testa rufescenti-brunnea, solida, nitidula, supra infraque medio subæqualiter concaviuscula, utrinque densissime tenuissimeque spiralliter lineata et transversim densissime eleganter striata; anfractus $5\frac{1}{2}$, supra convexi, infra convexiusculi, ultimus major, peripheria convexa, infra ad basin filiforme carinata; apertura parum obliqua, subovalis; diam. maj. $11\frac{1}{2}$, min. 10, alt. 2 mm.

Armenia. (PARREYSS ex.)

Planorbis (Gyranlus) *socius* nov. sp.

Testa supra centro-concava, subtus profunde et sat late concavo-umbilicata, sat solida, fusca, transversim densissime striatula, tota distanter distincte usque ad aperturam spiralliter lineata; anfractus 4, forte accrescentes, ultimus maximus, aperturam versus dilatatus, utrinque depressus, antice descendens; apertura perobliqua, transverse ovalis, marginibus callo junctis, exteriore valde antice provecto. Diam. 5 — $5\frac{1}{2}$, alt. $1\frac{1}{2}$ mm.

Suecia: Ronneby (in rivulo ad Torneryd et in lacu ad Herrstorp); Skåne ad Örtofta et Stockholm ad Alviken. Formam *macrostomam* ex Hungaria accepi.

Står närmast *Pl. bourguignati* MOERT. från Montpellier, men skiljer sig isynnerhet genom sitt fint tvärstrimmiga och starkt spiralstrimmiga skal (*Pl. bourg.* saknar spiralstrimmor, men har skalet »transversim valde striata, sicut rostulata».)

Planorbis (*Gyraulus*) *strömi* nov. sp.

Testa utrinque plana, medio impressiuscula, subtus paullo profundius, utrinque æqualiter dense et pulchre arcuatim transverse striata, nullo vestigio striarum spiraliæ, supra fusco-cornea, infra albedo-virescens vel toto rufobrunnea; anfr. $4\frac{1}{2}$, forte regulariter accrescentes, primi sat convexi, ultimus latus sed aperturam versus regulariter arcuatus, parum dilatatus, depressus, utrinque snæqualiter convexiusculus, medio obsolete angulatus, antice vix brevissime descendens; apertura perobliqua, rotundato-ovalis, marginibus callo tenui junctis, exteriore rotundate protracto, interiore arcuato. Diam. $7\frac{1}{2}$ —8, alt. 2 mm.

Norvegia (B. ESMARK), Fennia (ad Oulu et Nuottasaari Ostrobotniæ: MELA), Siberia.

Planorbis (*Gyraulus*) *concinnus* nov. sp.

Testa utrinque plana, vix centro impressiuscula, transversim sub lente valido tenuissime spiralliter lineata, cornea; anfr. 4, regulariter accrescentes, utrinque æquales, perconvexi, sutura perprofunda disjuncti, ultimus major, sed lente accrescens et antice ne minime dilatatus; apertura obliqua, ovalis, marginibus vix callo junctis. Diam. $5\frac{1}{2}$, alt. $1\frac{1}{2}$ mm.

Suecia ad Ronneby; Norvegia in reg. Gudbrandsdal (B. ESMARK.)

Planorbis (*Gyraulus*) *tetragyru*s nov. sp.

Testa utrinque plana, medio æqualiter impressa, vix striatula, fulvo-cinerea; anfr. 4, primi regulariter, ultimi sat celeriter accrescentes, convexi, sutura profundiuscula disjuncti, ultimus supra convexus, infra vix convexiusculus, ad basin obsolete obtuse angulatus, antice non dilatatus, ad aperturam breve descendens; apertura parum obliqua, obsolete angulato-ovalis, marginibus parum curvatis. Diam. $3\frac{1}{2}$ —4, alt. $1-1\frac{1}{3}$ mm.

Dalmatia ad Sign. (PARREYSS ex.)

För att åskådliggöra dessa nya *Gyraulus*-arters inbördes ställning och förhållande till de öfriga inom den palæoarktiska regionen förekommande arter och former af denna svåra och

formrika grupp, meddelas en öfversigt af hittills inom det stora området beskrifna arter:

Gyraulus AG. HARTM.

† Anfractus lente vel regulariter accrescentes, ultimus non dilatatus.

*) T. subtus late concavo-umbilicata.

Pl. gredleri E. A. BIELZ. — Tirolia, Norvegia, Suecia bor.

Pl. rossmæssleri (AUERSW.) ROSSM. — Germania.

Pl. arcticus BECK. — Grönlandia, Norvegia, Lapponia, Sibiria.

Pl. borealis (LOVÉN) WEST. — Suecia bor. et media, Norvegia, Sibiria.

v. *flexus* WEST. — Lapponia, Norvegia.

v. *angigyryus* WEST. — Norvegia.

Pl. limophilus WEST. — Suecia, Norvegia, Tirölia.

Pl. crosseanus BOURG. — Gallia, Helvetia, Tirolia, Dalmatia.

Pl. devians PORRO. — Helvetia, Bavaria, Italia bor.

v. *euphraticus* MOUSS. — Euphrat.

Pl. deformis HARTM. — Helvetia, Bavaria.

v. *tenellus* HARTM. — Helv., Bav.

Pl. arcilini BOURG. — Gallia.

Pl. intermixtus MOUSS. — Mesopotamia infer.

**) T. subtus plana, vix centro impressiuscula.

Pl. concinnus WEST. — Suecia, Norvegia.

†† Anfractus celeriter accrescentes, ultimus maximus, dilatatus.

*) T. subtus concavo-umbilicata.

Pl. bourguignati MOIT. — Gallia, Bavaria.

v. *paladilhi* MOIT. — Gallia.

Pl. socius WEST. — Suecia, Hungaria.

Pl. numidicus BOURG. — Algeria, Sicilia.

**) T. subtus subplana vel centro impressa.

Pl. strömi WEST. — Norvegia, Fennia, Sibiria.

Forma membranaceo-carinata.

Pl. albus Lin. — Europa.

v. *hispidus* DRAP.

v. *cinctutus* WEST. — Suecia, Norvegia, Sibiria.

Forma dravinus GREDL. in sched. — Tirolia.

- v. *lemniscatus* HARTM. — Helvetia, Suec., Norv., Sibiria.
v. *gothicus* WEST. — Suecia.
v. *draparnaldi* JEFFR. — Britannia, Dania, Suecia, Gallia,
Germania.
v. *stelmachoetius* BOURG. — Gallia bor., Belgia.
v. *depressus* WEST. — Norvegia.
Pl. infraliratus WEST. — Sibiria.
+++ Testa parvula, non clathrata; anfractus sat celeriter accrescentes. — Species (una excepta), meridionales.
Pl. stossichi CLESS. — Dalmatia.
Pl. glaber JEFFR. — Europa.
v. *thermalis* WEST. — Carinthia (in thermis ad Villacherbad.)
Pl. tetragyrus WEST. — Dalmatia.
Pl. agraulus BOURG. — Algeria.
Pl. piscinarum BOURG. — Provinciæ danubial. infer.
Pl. hebraicus BOURG. — Syria.
Pl. eques EHRENB. (pullus *Pl. cornus* EHRB., nec BROGN.) —
Aegyptia.
Pl. janinensis MOUSS. — Epirus.
Pl. brondeli BOURG. — Algeria.

Planorbis complanatus L. var. *kobelti* HAZAY in sched.

Anfractus ultimus supra convexus, extus depressus, subtus planus, ad marginem impressiusculus.

Hungaria (HAZAY); Gallia ad Troyes (PARR. ex.); Dania ad Holsteinborg (STEENBUCH).

Pomatias apistus nov. sp.

Testa umbilicato-perforata, conoidea, acuminata, pellucida, lutescenti-cornea, sericina, hinc inde subaureomicans, brunneo-trifasciata, fascia media tenuiore, suturali in maculis majoribus soluto; ubique subæqualiter costata, costis albis, distantibus, valde sinuosis et obliquis, interstitiis dense argute striatis; anfr. 8, superi cylindracei cæteri perconvexi, sutura profunda disjuncti, ultimus major, antice lente accrescens; apertura rotundata, peristomate simplici, in pariete longe disjuncto, acuto, margine columbellari paullisper depresso et patulo, ne minime auriculato. Alt. $7\frac{1}{2}$, diam. 3 (cum apertura 4) mm.

Syria? (PARR. ex.)

Denna art är närmast besläktad med *Pom. striolatus* PORRO (i Italien och på Sicilien) och *Pom. isselianus* BOURG. (i Frankrike och Italien), isynnerhet med den sistnämnde, från hvilken den dock, som af diagnosen synes, är tillräckligt afvikande, för att förtjena uppställas såsom en egen art. Men just genom denna förvandtskap, blir den uppgifna fyndorten tvifvelaktig.

Pomatiás henricæ Strob. var. *lissogyrus* mh.

Testa turrita; anfr. 8—10, convexiusculi vel medio tumiduli vel subplani, ad suturam impressam sæpius distincte angulati, superi politi, cornei, ceteri cinerei, omnes læves vel vix sub valido lente hinc inde striatuli, ultimus sæpius circa umbilicum subcarinatus, sub carina planus; apertura rotundata, palatum jecinoris colore, numquam incrassatum; peristoma continuum duplex: margo interior circularis, jecinoris colore, exterior biauriculatus expansus (numquam reflexus), albus. Alt. 10—11, diam. $3\frac{1}{2}$ (cum apert. $4\frac{1}{2}$) mm.

Italia, Val Seigena, Trentino (Napol. PINI.)

Diagnosen är ordagrant lika med L. PFEIFFERS diagnos på *P. patulus* DR. β *henricæ* STROB. i Monographia Pneumonopomorum och med GREDLERS (tyska) på *Pom. henricæ* STROB. i Tirols Conchylien, utom de kursiverade orden, hvilka tillhöra den här framställda varieteten. I dessas ställe heter det i artdiagnosen: anfr. medii regulariter albo-costulati, cinerei, inferiores subleves, cinerei; l. $7\frac{1}{2}$ —11, d. 3—4 mm.

I Malacologia Trentina p. 18 beskriver STROBEL 1851 från Tirol *Pom. henricæ*, dock under uttalande af den förmodan, att den måhända blott är en öfvergångsform till eller en lokalform af *Pom. patulus* DRAP. I Monogr. Pneum. 1852 upptager också PFEIFFER den nya arten blott såsom varietet af *Pom. patulus*, men GREDLER bibehåller arten i Tirols Conchylien 1856, emedan den skiljer sig genom sin grå färg, mindre hvälfda vindningar och plattade kölkantade bas.

Härvid råder dock det högst anmärkningsvärda förhållandet, att icke blott dessa erfarne och skarpsynte malakologer, utan alla, från och med MENKE (1830) och ROSSMÄSSLER (1837) till och med PINI (1878), under namnet *Pom. patulus* sammanblandat två i så hög grad olika arter, att de tillhöra helt skilda

grupper inom släktet och hvilka äfven till storlek och hela sitt yttre äro mycket olika. Detta är så mycket anmärkningsvärdare, som den äkta *patulus* icke blott finnes i södra Frankrike, utan öfverallt der den andra arten förekommer. Jag blef först uppmärksam härpå, då jag 1872 fann båda tillsammans ytterst ymniga på en trädgårdsmur utanför Triest, hvarefter jag i alla skrifter och alla samlingar fann dem lika mycket sammanblandade. Den nya arten har jag beskrifvit i *Nachrichtsblatt der Malak. Ges.* 1878 p. 109 under namn af *Pom. plumbeus*. Sålänge jag endast hade STROBEL'S, PFEIFFER'S och GREDLER'S beskrifningar att rätta mig efter, så tviflade jag icke ett ögonblick att *henricæ* och *plumbeus* voro väl skilda arter, den förre utmärkt genom sin grå färg, mindre hvälfda vindningar och plattade kölkantade bas, den sednare genom blygrå eller rödbrun färg, starkt hvälfda vindningar, skilda af en djup söm, och fullkomligt runda bas; men sedan jag helt nyligen af Pater VINCENZ GREDLER erhållit ett större antal ex. af *Pom. henricæ*, har jag blifvit tveksam, emedan de icke hålla allt hvad diagnoserna lofva. Den här beskrifna var *lissogyrus*, som Sign. PINI sändt mig såsom *Pom. henricæ*, uppfyller bättre fordringarne på denna art, utom deri, att den har alldeles slätt skal, och icke »anfr. medii regulariter albo-costulati».

Valvata glacialis nov. sp.

Testa ovato-conoidea, calcarea, regulariter pulchre transversim striata; anfr. 5, perconvexi, cylindricei, sutura perprofunda disjuncti, ultimus plus minus et sæpe longe solutus; apertura subcircularis vel superne obsolete angulatus; umbilicus cylindricus, omnino perspectivus. Long. 5, diam. ad basin $4\frac{1}{2}$ mm.

Suecia, subfossilis in argilla glaciali Scaniæ (baro CL. KURCK.)

Från alla hittills kända Valvater skiljer sig denna genom dess fullkomligt cylindriska (jembreda, starkt konvexa) vindningar, mycket djupa söm, starka tendens till skalariditet, så att den siste vindningen sällan berör den föregående (blott hos mycket unga exemplar tangerar han denne), utan är vanligen

till sin hela längd skild, liksom hos den grekiska *Helix rupestris* — *chorismenostoma* BLANC och hos monströsa former af Plan. albus m. fl. Vår *Valvata* synes föröfrigt hafva sin naturliga plats emellan *V. antiqua* SOW. och *V. alpestris*.

Ammicola marginata nov. sp.

Testa vix rimata, ovata, lævigata vel vix sub lente tenuissime striatula, opaca, cinereo-albida, apice acutiusculo; anfr. 4, convexi, ad suturam truncatuli, penultimus antepenultimo triplo major, ultimo duplo fere angustior; sutura impressa, fere ad totam longitudinem distinctissime marginata; apertura rotundato-ovata, superne obtuse angulata, dimidiam testæ longitudinem fere superans, marginibus in pariete continuis, exteriore recto, acuto, columellari reflexo, rimam subtegente. Long. $1\frac{3}{4}$, diam. 1 mm.

Græcia ad Avlochades (JOSEPH. THIESSE et H. BLANC.)

Det mycket stora antal exemplar jag i flera sändningar erhållit af denna lilla snäcka har satt mig i tillfälle att på det nogaste lära känna densamma. Redan dess yttre är utmärkt genom sitt släta skal och sin färg såsom mattslipadt glas och utom öfriga karakterer är den särdeles genom sin i hög grad tydligt kantade söm utmärkt från de några och 60 arter, som äro beskrifna af detta slägte.

Ammicola filiola nov. sp.

Testa ovato-conica, vix rimata, nitidula, subtilissime striata, pallide virescens, subpellucida; spira breve conica, obtusa; anfr. $4\frac{1}{2}$, convexi, sutura perspicua disjuncti, penultimus præcedenti duplo major, ultimus penultimo duplo latior, brevis, antice longitudine latitudini æqualis; apertura rotundato-ovata, peristomate continuo parieti appresso, margine exteriore recto, columellari vix vel angustissime reflexiusculo. Long. 2, diam. $1\frac{1}{8}$ mm.

Græcia, Patras, Fonte Salevale (H. BLANC.)

Från Dalmatiens *A. virescens* KÜST., som den närmast liknar, skiljes denna art genom ett större antal vindningar, oaktadt den är mycket mindre, den siste kortare och icke bukig, sömmen icke djup och rännlik, spindelkanten knappt tillbakaviken o. s. v.

Hydrobia hæsitans nov. sp.

Testa sæpius rimato-perforata, conoideo-elongata, apice obtusiusculo, striatula vel albida vel pallide cornea, superne sæpius limo

Skänker till Vetenskaps-Akademiens Bibliothek.

(Forts. från sid. 2.)

Från Société des Sciences de l'Yonne i Auxerre.

Bulletin, Vol. 33.

Från Académie des Sciences, Belles Lettres & Arts i Lyon.

Mémoires. Classe des lettres, T. 18.

» » » sciences, T. 23.

Från Société Linnéene i Lyon.

Annales, T. 24—25.

Från Société d'Agriculture, Histoire Naturelle i Lyon.

Annales, (4) T. 10. (5) T. 1 & Atlas.

Från Association des Amis des Sciences Naturelles i Lyon.

Compte rendu, 1878/79.

Från Académie des Sciences & Lettres i Montpellier.

Mémoires. Section des sciences, T. 9: F. 3.

» » de médecine, T. 5: F. 2.

» » des lettres, T. 6: F. 4.

Från Société des Sciences i Nancy.

Bulletin (2) Fasc. 10—11.

Från Académie des Sciences, Inscriptions & Belles Lettres i Toulous.

Mémoires. (8) T. 1: 1—2; 2: 1.

Från R. Istituto d'Incoraggiamento alle Scienze Naturali etc. i Napol

Atti. (2) T. 17.

Från R. Istituto di Scienze, Lettere & Arti i Venezia.

Memorie, Vol. 20: P. 2—3; 21: 1.

Atti (5) T. 4: Disp. 10; 5: 1—10 & Atlas; 6: 1—10.

Från Medicinisch- Naturwissenschaftliche Gesellschaft i Jena.

Denkschriften, Bd. 1: Abth. 2. Text & Atlas.

Zeitschrift, Bd. 14: Suppl. Heft. 1; 15: H. 1.

(Forts. å sid. 84.)

atro inquinata, opaca; anfr. 5, perconvexi, ad suturam profundissimam, canaliculatam truncatuli, ultimus latus, brevis, interdum a ceteris solutus; spira elongata, conoidea; apertura rotundato-ovalis, ad summum obtusissime angulata, peristomate recto. Long. $2\frac{3}{4}$, diam. $1\frac{1}{2}$ mm.

Græcia, Santa Maura, Megali Vressi (H. BLANC.)
